

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ

CLASSIFICATION OF MECHANISMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ECONOMY

У статті проаналізовано наукові думки про механізми публічного управління інноваційним розвитком економіки в дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців. Досліджено, взаємозв'язок між механізмом державного управління та механізмом публічного управління, виділені загальні характеристики, спільні та відмінні ознаки.

За результатами дослідження визначено, що механізми державного управління, які є значно вужчими, тому необхідно досліджувати саме механізми публічного управління, адже вони відбивають сучасний стан у державі як на теоретичному рівні, так і на практиці

Автором визначено, що механізмом публічного управління визначається сукупність політичних, економічних, організаційних, мотиваційних та правових засобів впливу суб'єкту управління (органів публічної влади та місцевого самоврядування) на об'єкти управління.

Виокремлено, що специфічною рисою публічного управління є механізм контролю суспільства над усіма органами державної влади і органами місцевого самоврядування, якого відповідно не має державне управління. Механізми публічного управління мають бути гнучкі, тобто запобігати виникненню проблемних ситуацій, які вони мають врегульовувати, щоб не виникало потреби постійно змінювати їх залежно від ступеня розвитку суперечностей між різними органами державного управління та місцевого самоврядування.

Сформовано класифікацію механізмів публічного управління інноваційним розвитком та описано, що структура механізмів державного управління включає також практичні заходи, засоби, стимули, за допомогою яких державні органи влади впливають на суспільство, виробництво та всі соціальні системи з метою досягнення своїх цілей.

Структура механізму публічного управління складається з компонентів цільового, нормативно-правового, організаційного, економічного та інформаційного та запропоновано автором виділити класифікаційну структуру механізмів публічного управління, які регулюють напрямки діяльності їх суб'єктів. Доведено, що механізми публічного управління потребують дослідження та чіткого відокремлення від механізмів державного управління.

Ключові слова: публічне управління, механізм публічного управління, інноваційний розвиток, класифікація механізмів публічного управління.

The article analyzes scientific opinions on the mechanisms of public management of innovative economic development in the research of foreign and domestic scientists. The interrelation between the mechanism of public administration and the mechanism of public administration is investigated, the general characteristics, common and distinctive features are allocated. The classification of mechanisms of public management of innovative development is formed.

According to the results of the study, it is determined that the mechanisms of public administration, which are much narrower, so it is necessary to study the mechanisms of public administration, because they reflect the current state in the state both at the theoretical level and in practice. The author determines that the mechanism of public administration determines the set of political, economic, organizational, motivational and legal means of influencing the subject of government (public authorities and local governments) on the objects of government.

Defines the mechanism of public administration as optimal combination of principles inherent in commodity production (competition, supply and demand, free pricing), purposeful policy of state regulation of economic processes.

The classification of mechanisms of public management of innovative development is formed and it is described that the structure of mechanisms of public administration also includes practical measures, means, incentives by which public authorities influence society, production and all social systems to achieve their goals.

The author's classification of mechanisms of public administration is determined, the organizational, economic, legal, informational and social mechanisms that regulate the activities of their subjects are described.

Public governance mechanisms are integral system of public administration, because it depends on them to influence the factors on which the activities of the subjects of the system and its effectiveness. Since the system of public administration is aimed at maximizing the involvement of the people and meeting their needs, most mechanisms of public administration are aimed at achieving such goals.

Key words: public administration, mechanism of public administration, innovative development, classification of mechanisms of public administration.

УДК 351:330.341.1
DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2020.19.22>

Радчук Т.М.,
аспірант
Чернігівський національний
технологічний університет

Актуальність теми. Наукові дослідження теорії публічного управління неможливі без вивчення теорії питання механізму публічного управління. Питання розкриття сутності категорії «механізми публічного управління» неможливо розглянути далі підходи до ефективності систем публічного управління, оскільки вони залежать від ефективності механізмів публічного управління та вимагають чіт-

кого визначення їх сутності, як влада впливає на суспільство, економіку, населення та на країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні проблеми визначення та класифікації механізмів публічного управління розглядаються в багатьох дослідженнях українських та зарубіжних учених, зокрема Г. Атаманчука, В. Бакуменка,

О.Коротича, М.Латиніна, Н. Нижника, О. Радченка, О. Руденка та інших.

У наукових дослідженнях питання класифікації механізмів публічного управління розглядаються з позицій різних підходів та концепцій: публічного управління, суб'єктів публічного управління, складності механізму та багатьох інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На наш погляд, удосконалення класифікації механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки є не лише актуальним для вивчення науковою спільнотою, але і може бути застосований для визначення передумов економічного зростання в країні.

Однак, через неефективну економічну політику, відсутність ефективних програм інноваційного розвитку, наявність проблем, пов'язаних з корупційними діями, зниженням інноваційної активності суб'єктів господарювання та відсутністю ефективних методів державного регулювання, механізми публічного управління, які сприяли б інноваційному розвитку економіки не працюють належним чином, і в кінцевому результаті не отримують бажаного результату.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є узагальнення передумов виникнення дефініції «механізм публічного управління» та його класифікація.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у наукових дослідженнях поряд із поняттям механізму публічного управління застосовується механізм державного управління, який є основою першого, тому при проведенні аналізу теорії необхідно чітко сформулювати та виокремити дефініції «механізм державного управління» та механізм публічного адміністрування».

Г. Атамчук визначає, що механізмом державного управління є складна система державних органів влади, які організовані відповідно до сформованих принципів для реалізації завдань державного управління [2]. Автор широко трактує механізм державного управління як сукупні та логічні сили взаємовідносин суспільних елементів, процесів та закономірностей, за допомогою яких суб'єкти (складові) державного управління звертаються до потреб, інтересів та цілей суспільства в управлінських впливах, включаючи їх в управлінські рішення та дії та практично впроваджуючи в державну владу.

Н. Нижник визначає, що особливість механізмів державного управління характеризуються сукупністю внутрішніх (механізм управління всередині організації) та зовнішніх

(механізм взаємодії між різними організаціями) факторів, а є складовими елементами, серед них видаляють цілі управління, об'єкта та взаємозв'язки, на які здійснюється вплив, інструменти досягнення цілей, методи впливу, управлінські ресурси (матеріальні, фінансові), соціальний та організаційний потенціали [3]. Структура механізмів державного управління включає також практичні заходи, засоби, стимули, за допомогою яких державні органи влади впливають на суспільство, виробництво та всі соціальні системи з метою досягнення своїх цілей.

Аналіз досліджень Г.Атамчука та Н.Нижника дозволяють визначити, що механізм державного управління є тотожним механізму виконавчої влади. У той же час у державному управлінні така дефініція є універсальною, але вона не є повною мірою охарактеризовує механізм публічного управління. Оскільки публічне управління є значно ширшим поняттям, бо дає змогу охоплювати суспільство, а не лише органи державної влади.

Виходячи з цих визначення, ми можемо визначити, що науковці вивчали механізми державного управління, які є значно вузькими, тому необхідно досліджувати механізми публічного управління, адже вони відбивають сучасний стан у державі як на теоретичному рівні, так і на практиці [4].

О. Білик у наукових дослідженнях сформував, що механізмом публічного управління є оптимальне поєднання засад, які притаманні товарному виробництву (конкуренція, попит і пропозиція, вільне ціноутворення), цілеспрямованої політики державного регулювання економічних процесів. Автор визначає, що взаємодія державного управління та публічно-приватного партнерства доповнюють ринковий механізм та створюють підґрунття для стратегії макроекономічного та інноваційного розвитку громад, регіонів та країни в цілому.

І. Ісаєнко визначає, що «механізм державного управління» та «механізм публічного управління», що будь-які механізми управління – чи державного, чи публічного управління формують певний зміст, який визначається способом та характером дій на об'єкт впливу. Способи реалізуються через певні алгоритми та процедури дій. Відмінність полягає насамперед як у суб'єктах, так і в об'єктах впливу, що зумовлює в подальшому суттєві відмінності у формах, способах і методах дій (впливу) [5].

О. Оболенський визначає, що механізмом публічного управління є система, яка забезпечує практичну реалізацію функції публічного управління з метою досягнення визначених

Рис. 1 Класифікація механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки

*розроблено автором на основі [7]

цілей, яка характеризується власною структурою, методами, важелями, інструментами впливу на об'єкт управління за допомогою відповідного правового та інформаційного забезпечення. Науковці відзначають, що специфічною рисою публічного управління є механізм контролю суспільства над усіма органами державної влади і органами місцевого самоврядування, якого відповідно не має державне управління [6].

Механізм публічного управління є сукупністю політичних, економічних, організаційних, мотиваційних та правових засобів впливу суб'єкту управління (органів публічної влади та місцевого самоврядування) на об'єкти управління.

О. Оболенський класифікує такі механізми публічного управління:

- економічні, який формує механізм публічного управління за допомогою банківської, грошово-валютної, інвестиційної, інноваційної, кредитної, податкової політики;
- мотиваційні, які складаються з сукупності стимулів адміністративних і соціально-економічних стимулів, які спонукають посадових осіб до високоефективної роботи);
- організаційні, які характеризують об'єкти, суб'єкти публічного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати їх функціонування;
- політичні, які визначають особливості формування через інструменти економічної, соціальної, фінансової, промислової політики;
- правові, які включають закони, постанови, укази, а також методичні рекомендації, інструкції тощо) [6].

Л. Приходченко запропонувала класифікувати механізми публічного управління за специфікою їх застосування:

- зв'язок із процесами розроблення та ухвалення раціональних рішень;
- забезпечення практичного втілення (впливу на об'єкти управління);
- активізація властивостей суб'єктів управління як систем, здатних до саморозвитку [8].

Структура механізму публічного управління складається з компонентів цільового, нормативно-правового, організаційного, економічного та інформаційного.

Аналізуючи авторські класифікації механізмів публічного управління можна виділити класифікаційну структуру механізмів публічного управління (рис. 1).

Механізми публічного управління мають бути гнучкі, тобто запобігати виникненню проблемних ситуацій, які вони мають врегулювати, щоб не виникало потреби постійно змінювати їх залежно від ступеня розвитку суперечностей між різними органами державного управління та місцевого самоврядування.

Висновки і пропозиції. За результатами проведеного дослідження поняття «механізм публічного управління» можемо стверджувати, що у зарубіжній та вітчизняній літературі ця дефініція залишається недостатньо дослідженою. Серед праць науковців багато з них присвячено поняттю «механізм державного управління», на сьогодні більш актуальною є дефініція «механізм публічного управління» у зв'язку з науковим переходом від державного управління до публічного. Щодо класифікації механізмів публічного управління, то вони також потребують дослідження та чіткого відокремлення від механізмів державного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Боднарчук В.Д. Державне регулювання інноваційного розвитку регіону. Автореферат дис. кан.. наук

державного управління 25.00.02. Академія муніципального управління. Київ, 2011. 22с.

2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления. Курс лекций. Москва: Омега-Л, 2005. 584 с.

3. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навчальний посібник. Київ : УАДУ, 1998. С. 37-49.

4. Неділько А.І. Теоретичні підходи до визначення поняття «Механзм публічного управління». Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування, 2018. № 2. С. 85-93

5. Іаєнко І.А. Європейські підходи до функціонування механізмів публічного управління. *Інвестиції: практика та досвід*, 2012. № 5. С. 114-117. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2012/32.pdf.

6. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління»: навчальний посібник. О.Ю. Оболенський, С.О. Борисевич, С.М. Коник. Київ : НАДУ, 2018. 76 с

7. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління. Науковий вісник "Демократичне врядування". 2008. Вип 1.